

РЕФОРМАЦІЯ В НІДЕРЛАНДАХ (8 кл.)

Тема уроку: Реформація в Нідерландах.

Цільові завдання:

1. Пояснити особливості розвитку Нідерландів під владою іспанської корони.
2. Виявити причини та проаналізувати наслідки та значення Нідерландської революції.
3. Охарактеризувати діяльність видатних історичних осіб періоду Нідерландської революції.
4. Формувати поняття та терміни «національно-визвольна війна», «алькабала».

Очікувані результати.

Після уроку учні зможуть:

1. Характеризувати політичне та суспільно-економічне та релігійне життя Нідерландів у I пол. XVI ст.
2. Пояснювати причини та наслідки Нідерландської революції, висловлювати судження про значення цієї події в світовій історії.
3. Аналізувати та оцінювати діяльність герцога Альби та Вільгельма Оранського.
4. Застосовувати та пояснювати на прикладах поняття та терміни «національно-визвольна війна», «алькабала».

Тип уроку: комбінований.

Навчально-методичне обладнання:

1. Ліхтей І.М. Нова історія. Підручник для 8 класу — К.: Грамота, 2008.
2. Історична карта «Нідерланди у першій половині XVII ст. Нідерландська революція 1566-1609 рр.»

Хід уроку.

I. Перевірка домашнього завдання.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель показує учням зображення тюльпана та запитує, символом якої сучасної країни прийнято вважати цю квітку. Після цього вчитель повідомляє, що темою даного уроку і стане історичне минуле країни, яку називають «країною тюльпанів» — тобто Нідерландів.

III. Актуалізація опорних знань учнів.

Варіант 1.

Виконання завдань 1-6 на початку § 9 підручника.

1. Знайдіть на карті Нідерланди, назвіть найбільші міста країни.

2. Як вплинули Великі географічні відкриття на економічний і політичний розвиток Нідерландів ?

3. Пригадайте, який рух називається *національно-визвольним*.

4. Пригадайте з історії Візантії, що таке *іконоборський рух*.

5. Як ви вважаєте, чи могли в економічно розвинутих Нідерландах утвердитися ідеї М. Лютера чи Ж. Кальвіна ? Доведіть.

6. Яке місто й нині називають «Північною Венецією»?

Варіант 2.

Учні мають пригадати, на теренах яких європейських країн був поширений кальвінізм. Вчитель може запропонувати для допомоги схему, яка вже використовувалася на попередніх уроках.

Після цього вчитель повідомляє учням, що поширення ідей кальвінізму стало однією з причин початку Нідерландського національно-визвольного руху, причини, головні події та наслідки якої і будуть вивчатися на даному уроці.

IV. Вивчення нового матеріалу.

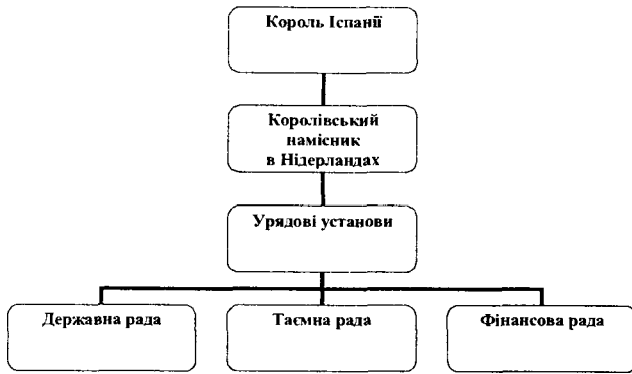
1. Нідерланди у складі Іспанської монархії.

Робота з історичною картою.

Вчитель пояснює походження назви «Нідерланди» та показує на карті (можна використати і карту підручника «Нідерланди у першій половині XVII ст. Нідерландська революція 1566—1609 рр.», с. 86) території, які входили до складу тогочасних Нідерландів (території, розташовані на узбережжі Північного моря в нижніх течіях річок Маас, Шельма і Рейн). Потім учням можна продемонструвати сучасну політичну карту Європи та запропонувати визначити, які сучасні держави розташовані зараз на територіях історичних Нідерландів.

Характеристика.

Вчитель, використовуючи наведену схему, характеризує систему управління в Нідерландах.

Органи місцевого самоуправління — магістрати

Актуалізація опорних знань учнів.

Учні мають пригадати, як вплинула епоха Великих географічних відкриттів на розвиток європейських країн, що мали вихід до Атлантики. Зокрема, слід пригадати, якої ролі набуває м. Антверпен у міжнародній торгівлі.

Робота з історичним джерелом.

Учні зачитують уривок з книги «Опис Нідерландів» (с. 87) та відповідають на поставлені до нього запитання.

Актуалізація опорних знань учнів.

Учні пригадують вивчений на попередньому уроці матеріал та пояснюють, як ставилися до реформаційного руху іспанські королі Карл V та Філіпп II.

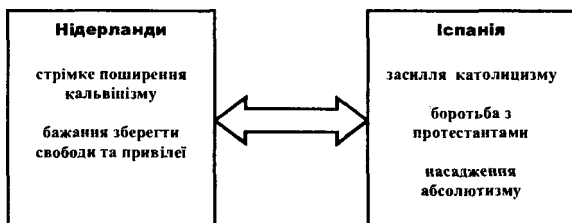
«Історична довідка».

Один з учнів виступає з підготованою заздалегідь інформацією про поширення реформаційного руху в Нідерландах.

2. Початок національно-визвольного руху. Вільгельм Оранський.

Пояснення.

Вчитель пояснює, у чому полягали головні протиріччя між населенням Нідерландів та іспанською монархією. Можна використати схему.

Після роботи зі схемою вчитель зазначає, що невдоволення абсолютистськими порядками та насильним насадженням католицизму врешті-решт вилилися у опозиційні виступи населення Нідерландів проти іспанського засилля. Початком національного руху в Нідерландах стало іконоборницьке повстання, що

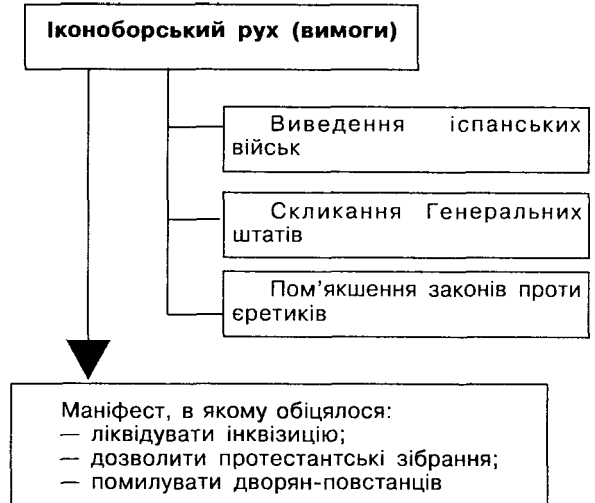
розпочалося у серпні 1566 р..

Актуалізація опорних знань.

Вчитель пропонує пригадати середньовічну історію Візантії та пояснити значення поняття «іконоборницький рух».

Розповідь.

Розповідаючи про іконоборський рух, вчитель може використати схему.

Формування понять «гези».

Далі вчитель розповідає, що замість Маргарити Пермської намісником Нідерландів Філіпп II призначає герцога Альбу, який вважав, що управляти непокірними нідерландцями можна лише з допомогою сокири, ката і вогнища інквізиції.

«Мікрофон».

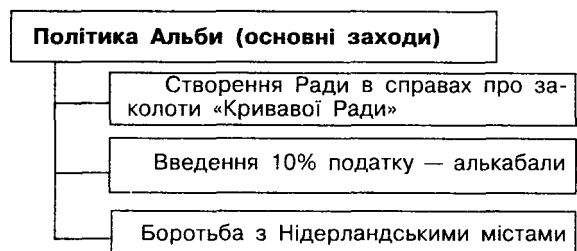
Вчитель пропонує обговорити вислів герцога Альби: «Краще зберегти для Бога й короля збіднілу і зруйновану державу, ніж мати її у квітучому стані для диявола та його поплічників — єретиків».

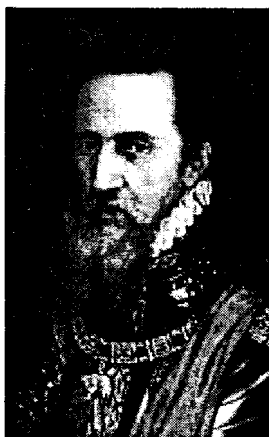
Далі роботу можна організувати за такими варіантами.

Варіант 1.

«Історична довідка».

Один з учнів виступає з підготованим заздалегідь матеріалом про діяльність герцога Альби.

Герцог Альба

Характеристика.

Вчитель подає характеристику режиму (політики) герцога Альби. Можна використати схему.

Ознайомлення з терміном «алькабала».

Робота з історичним документом.

Учні опрацьовують уривок з біографії герцога Альби (с. 89) та відповідають на запитання до нього.

(Розповідь вчителя супроводжується роботою з

історичною картою).

Вчитель переповідає основні події національно-визвольної війни в Нідерландах та пропонує учням показати на карті райони діяльності морських та лісових гезів.

Варіант 2.**«Історичний прогноз».**

Учні самостійно ознайомлюються з матеріалом про діяльність Альби у Нідерландах та намагаються спрогнозувати, до яких наслідків неминуче мала призвести така жорстока і не продумана політика.

Гра «Військовий репортаж».

Учні об'єднуються в кілька груп, кожна з яких готує за матеріалом підручника власний репортаж про наступні події:

- знищення іспанської залози у Брілле;
- облога Хаарлема;
- облога Лейдена;
- розгром Антверпена.

Формування поняття «національно-визвольна війна».

Вчитель спочатку пропонує учням спробувати самостійно пояснити значення цього поняття, потім наводить загальноприйняте визначення.

«Історична довідка».

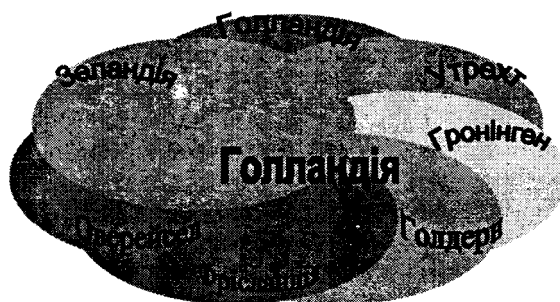
Один з учнів виступає з підготованим заздалегідь матеріалом про життя та діяльність Вільгельма і Моріса Оранських.

3. Народження республіки.**Актуалізація опорних знань учнів.**

Учні пояснюють значення поняття «унія».

Пояснення.

Вчитель пояснює процес укладення союзу північних провінцій Нідерландів (Утрехтської унії) та створення нової держави — Об'єднаних провінцій Нідерландів, або Голландії. Можна використати схему.

Утрехтська унія 1579 р.**Робота з історичним документом.**

Учні зачитують витяг з Утрехтської унії та відповідають на поставлені до документу запитання (с. 90).

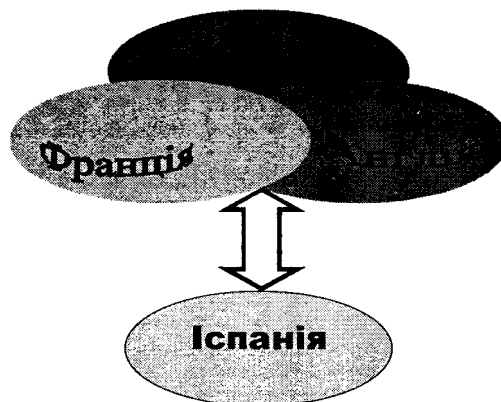
«Коло ідей».

Учні пояснюють мотиви та можливі наслідки укладання Утрехтської унії.

Розповідь.

Вчитель розповідає про те, що у 1581 р. Генеральні штати позбавили Філіппа II влади. З цього моменту на основі Утрехтської унії на півночі Нідерландів було створено нову державу — Республіку об'єднаних провінцій, або Голландію (за назвою найбільшої провінції, що увійшла до її складу).

Далі слід розповісти про продовження боротьби між новоствореною державою та її союзниками (Нідерланди, Англія, Франція) проти Іспанії. Можна використати схему.

«Коло ідей».

Пояснивши, що фактичну незалежність Республіки об'єднаних провінцій було визнано лише у 1609 р., а міжнародне визнання незалежності країни відбулося у 1648 р. згідно умов Вестфальського миру, вчитель ставить учням запитання:

— Як ви гадаєте, чому Іспанія так довго не хотіла визнавати незалежність Нідерландів?

Самостійна робота з підручником.

Учні опрацюють матеріал про наслідки та значення Нідерландської національно-визвольної війни та складають тези відповіді на це запитання.

Підводячи підсумок вивченого, вчитель пропонує учням виконати завдання 6 до §10 (с. 92).

— Доведіть, що революція в Нідерландах сприяла перетворенню новоствореної держави в найрозвиненішу країну Європи.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

Варіант 1.

Виконання завдань 1-3 до § 9 (с. 92).

Варіант 2.

Робота з історичною картою (завдання 4 с. 92).

Учні мають вказати на карті:

- райони іконоборського руху;
- райони, де діяли морські та лісові гези;
- провінції, які об'єдналися за Утрехтською унією.

Варіант 2.

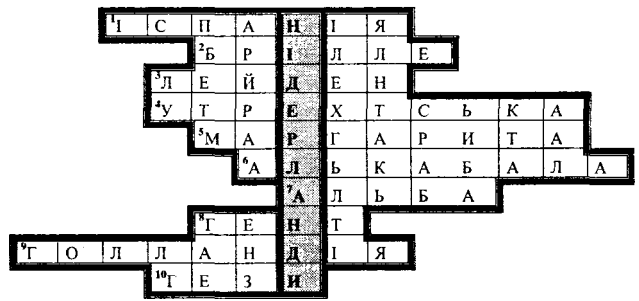
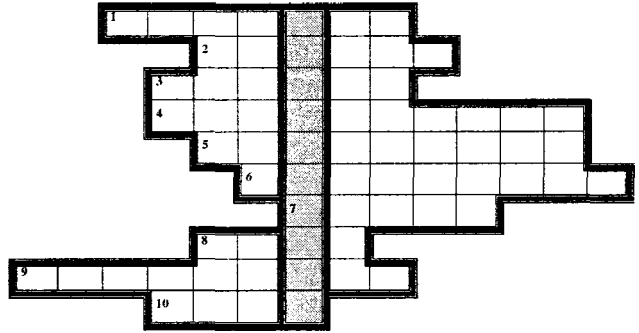
Самостійна робота учнів з тематичною таблицею «Нідерландська національно-визвольна війна».

Використовуючи матеріал підручника, учні заповнюють наведену таблицю.

Причини революції	
Основні події	
Дата	Подія
1566 р.	
1567 р.	
1572 р.	
1576 р.	
1579 р.	
1581 р.	
1609 р.	
Наслідки революції	Значення революції

**Варіант 3.
Кросворд.**

Розв'язавши кросворд, учні зможуть прочитати у виділеному віконці назву «Нідерланди».

Завдання:

1. Назва країни, під владою якої перебували Нідерланди з 1555 р.
2. Назва морського порту в Нідерландах.
3. Назва нідерландського міста, відвойованого у іспанців у 1574 р.
4. Назва унії, після підписання якої було утворено Об'єднані провінції Нідерландів.
5. Ім'я намісника іспанського короля в Нідерландах.
6. Десятивідсотковий податок на торгові операції, поширений в Іспанії.
7. Ім'я іспанського герцога, який очолював іспанські війська під час окупації Нідерландів.
8. Назва міста, у якому у 1576 р. представниками нідерландських провінцій було підписано документ про взаємодопомогу в боротьбі проти іспанців.
9. Розповсюджена назва Об'єднаних провінцій Нідерландів.
10. Прізвисько, надане іспанцями повстанцям в Нідерландах.

VI. Домашнє завдання.

1. Опрацювати матеріал § 9 (с. 85–92).
2. Завершити роботу з таблицею «Нідерландська буржуазна революція».